

УДК 342.98

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.16.28>

КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ВИЩОГО КОРПУСУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЯК СУБ'ЄКТ ДЕРЖАВНО-СЛУЖБОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

Стець Олег Миколайович,
кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри конституційного,
міжнародного та приватного права
(Криворізький факультет
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
м. Кривий Ріг,
Дніпропетровська область, Україна)

Статтю присвячено дослідженню якісно-змістовних ознак Комісії з питань вищого корпусу державної служби як суб'єкта державно-службових правовідносин. Стосовно Комісії з питань вищого корпусу державної служби як суб'єкта державно-службових правовідносин встановлено таке: 1) її наділено владними повноваженнями, тобто це передовий суб'єкт, якому державою надано широкі повноваження в галузі державної служби; 2) її наділено відповідним правовим статусом; 3) вона є можливим учасником конкретних державно-службових правовідносин; 4) її реальна участь у державно-службових правовідносинах здійснюється на підставі наявності компетенції для цього тощо.

Специфіка правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби полягає в її структурі та налічує такі елементи: 1) нормативно-правову основу; 2) принципи функціонування; 3) мету та завдання; 4) компетенцію (повноваження, предмет відання, функціональне призначення); 5) порядок формування; 6) порядок ухвалення рішень.

Визначено, що до принципів функціонування як елементу правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби віднесено: а) загальні принципи адміністративно-правового регулювання, які передбачено для кожного суб'єкта публічного адміністрування – верховенства права та належного врядування; б) спеціальні принципи, які визначено в профільному законодавстві, а саме: законність, професіоналізм, чесність, неупередженість, прозорість, рівність, ефективність, колегіальність та обґрунтованість ухвалення рішень.

Установлено, що метою функціонування Комісії з питань вищого корпусу державної служби як суб'єкта державно-службових правовідносин є забезпечення узгодження дій щодо реалізації сукупності правових, організаційних, соціальних, моральних механізмів впливу на відносини, що охоплюють сферу державної служби. Звернуто увагу на те, що важливість досягнення мети підкреслюється суспільною необхідністю, адже від ефективності діяльності Комісії з питань вищого корпусу державної служби залежить стан забезпеченості права громадян на державну службу.

Ключові слова: державно-службові правовідносини, суб'єкт правовідносин, Комісія з питань вищого корпусу державної служби, провідний суб'єкт, правовий статус.

COMMISSION ON THE ISSUES OF SENIOR BUILDING OF THE PUBLIC SERVICE AS A SUBJECT OF PUBLIC SERVICE LEGAL RELATIONS

Stets Oleh Mykolaiovych,
Candidate of Juridical Sciences,
Head of the Department of Constitutional,
International and Private Law
(Kryvyi Rih Faculty of the National
University "Odesa Law Academy",
Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region,
Ukraine)

The article is devoted to the study of qualitative and substantive features of the Commission on the Issues of Senior Building of the Public Service as a subject of public service legal relations. It is established that the Commission on the Issues of Senior Building of the Public Service as a subject of public service: 1) endowed with power, it is a leading entity, to which the state has given broad powers in the field of public service; 2) endowed with the appropriate legal status; 3) is a possible participant in specific public service legal relations; 4) the real participation of the Commission on the Issues of Senior Building of the Public Service in public service legal relations is carried out on the basis of the competence for this, etc. The specifics of the legal status of the Commission on the Issues of Senior Building of the Public Service is its structure and includes the following elements: 1) regulatory framework; 2) principles of functioning; 3) purpose and objectives; 4) competence (authority, subject of jurisdiction, functional designation); 5) the order of formation; 6) the decision-making procedure.

It is determined that the principles of functioning as an element of the legal status of the Commission on the Issues of Senior Building of the Public Service include: a) general principles of administrative and legal regulation, which are provided for each subject of public administration – the rule of law and good governance; b) special principles defined in the relevant legislation, namely: legality, professionalism, honesty, impartiality, transparency, equality, efficiency, collegiality and soundness of decision-making.

It is established that the purpose of the Commission on the Issues of Senior Building of the Public Service as a subject of public service legal relations is to ensure coordination of actions to implement a set of legal, organizational, social, moral mechanisms to influence relations covering the public service. Attention is paid to the fact that the importance of achieving the goal is emphasized by public necessity, because the right of citizens to public service depends on the effectiveness of the Commission on the Issues of Senior Building of the Public Service.

Key words: public service legal relations, subject of legal relations, Commission on the Issues of Senior Building of the Public Service, leading subject, legal status.

Вступ. Зміна концептуальних засад державної служби відповідно до міжнародних стандартів зумовила потребу переосмислення низки науково-теоретичних положень щодо державно-службових правовідносин та їх структури. Питання правової природи суб'єктів державно-службових правовідносин є одним із найбільш важливих, оскільки від вибору того чи іншого тлумачення цієї дефініції залежить подальша характеристика похідних від неї понять, не є винятком і визначення якісних характеристик Комісії з питань вищого корпусу державної служби як суб'єкта державно-службових правовідносин та виокремлення опосередкованого ним її правового статусу. Проблематика визначення функціонального призначення Комісії з питань вищого корпусу державної служби відображає зміст інституту державної служби, при цьому вона була і залишається надзвичайно актуальною, особливо зважаючи на докорінні зміни, які

відбуваються в усіх сферах суспільного життя, насамперед у сфері державно-службових відносин.

Суттєвий науковий внесок у розроблення концептуальних засад державно-службових правовідносин було зроблено такими вченими, як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Д.Н. Бахрах, Ю.П. Битяк, Л.Р. Біла-Гіунова, С.В. Ківалов, Т.О. Коломоєць та інші. Водночас значна кількість запитань, пов'язаних із визначенням специфіки правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби, та її роль як суб'єкта державно-службових правовідносин залишається ще не вирішеною, зважаючи на нормотворче реформування засад функціонування публічної влади, що і свідчить про актуальність обраної теми дослідження.

Метою статті є дослідження якісно-змістовних ознак Комісії з питань вищого корпусу державної служби як суб'єкта державно-службових правовідносин.

Виклад основного матеріалу. Для цілей цього дослідження державно-службові правовідносини доцільно тлумачити як сукупність суспільних відносин, які виникають, змінюються, припиняються у сфері функціонування державної служби та які врегульовано нормами службового права. До специфічних ознак державно-службових правовідносин можна віднести й те, що учасником цих правовідносин є суб'єкт управління державною службою, який здійснює регулювання діяльності керованого суб'єкта (державного службовця).

Загалом, під суб'єктами управління державною службою розуміють сукупність спеціальних органів виконавчої влади або підрозділів державних органів, до компетенції яких належать визначення, забезпечення й реалізація правових та організаційно-процесуальних засад організації та діяльності державної служби [1, с. 126]. Ст. 12 Закону України «Про державну службу» до системи управління державною службою, крім інших, віднесено Комісію з питань вищого корпусу державної служби [2].

Комісія з питань вищого корпусу державної служби як суб'єкта державно-службових правовідносин полягає в такому: 1) її наділено владними повноваженнями, тобто це передовий суб'єкт, якому державою надано широкі повноваження у галузі державної служби [3, с. 168]; 2) її наділено відповідним правовим статусом; 3) вона є можливим учасником конкретних державно-службових правовідносин; 4) її реальна участь у державно-службових правовідносинах здійснюється на підставі наявності компетенції для цього.

Щодо окреслення правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби, то єдиного тлумачення щодо цього поняття не вироблено й дотепер. Загалом, указана категорія відображає сукупність визначених суб'єктивних прав та обов'язків, які закріплюються за відповідним суб'єктом нормативно-правовими актами та гарантуються державою. Специфіка правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби полягає в його структурі та налічує такі елементи: 1) нормативно-правову основу; 2) принципи функціонування; 3) мету та завдання; 4) компетенцію; 5) порядок формування; 6) порядок ухвалення рішень.

Нормативно-правову основу функціонування Комісії з питань вищого корпусу державної служби формують правові норми, що містяться в нормативно-правових актах: а) загального характеру, які регулюють діяльність органів виконавчої гілки влади в цілому (наприклад положення Конституції України (ст. 6, ч. ст. 19) [4], Кодекс адміністративного судочинства [5]); б) спеціального характеру, що регулюють діяльність Комісії з питань вищого корпусу державної служби. До них належать закони України «Про державну службу» [2], «Про запобігання корупції» [6]; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби» [7], «Про затвердження Порядку відбору представників

громадських об'єднань та закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері публічного управління та адміністрування, до складу Комісії з питань вищого корпусу державної служби» [8], «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби» [9]; Регламент роботи Комісії з питань вищого корпусу державної служби [10] тощо.

Щодо принципів функціонування як елемента правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби, то слід зазначити, що вказаний суб'єкт зобов'язаний дотримуватися: а) загальних принципів адміністративно-правового регулювання – верховенства права та належного врядування [11, с. 67–76]; б) спеціальних принципів, які визначено у профільному законодавстві, а саме: законності, професіоналізму, чесності, неупередженості, прозорості, рівності, ефективності, колегіальності та обґрунтованості ухвалення рішень [7].

Метою функціонування Комісії з питань вищого корпусу державної служби як суб'єкта державно-службових правовідносин є забезпечення узгодження дій щодо реалізації сукупності правових, організаційних, соціальних, моральних механізмів впливу на відносини, що охоплюють сферу державної служби. Важливість досягнення мети цього колегіального органу підкреслюється суспільною необхідністю, адже від ефективності діяльності Комісії з питань вищого корпусу державної служби залежить стан забезпеченості права громадян на державну службу.

Компетенція Комісії з питань вищого корпусу державної служби складається із сукупності визначених повноважень, наданих цьому суб'єктові, у сфері державної служби для виконання функціонального призначення. Загалом, Комісія з питань вищого корпусу державної служби є постійним колегіальним органом, наділеним спеціальною компетенцією у сфері функціонування державної служби [2]. Повноваження як елемент правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби є сукупністю її прав та обов'язків, якими визначено міру можливої поведінки та встановлено певні види такої поведінки. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про державну службу», на Комісію з питань вищого корпусу державної служби покладено такі повноваження: 1) погодження розроблених центральним органом виконавчої влади типових вимог до професійної компетентності державних службовців, які обіймають посади державної служби категорії «А», що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби; 2) проведення конкурсу на обіймання посад державної служби категорії «А» та внесення суб'єктові призначення пропозиції щодо кандидатур на такі посади (загальною кількістю не більше п'яти осіб); 3) здійснення дисциплінарних проваджень щодо державних службовців, які обіймають посади державної служби категорії «А», та внесення суб'єктові призначення пропозицій за наслідками дисциплінарного провадження [2].

Елементом правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби є порядок формування цього органу. Цей орган є колегіальним та формується з представника Верховної Ради України, визначеного комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання державної служби; представника, якого визначено Президентом України; представника, якого визначено Кабінетом Міністрів України; керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби (за посадою) або (за його дорученням) заступника керівника цього органу; фахівця з питань управління персоналом, якого визначено Кабінетом Міністрів України; двох представників – по одному представнику від закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері публічного управління та адміністрування, та від громадських об'єднань, обраних відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України [2].

Залежно від підстави входження до Комісії з питань вищого корпусу державної служби різняться нормативно визначені вимоги до кандидатів:

1) до фахівця з питань управління персоналом, визначеного Кабінетом Міністрів України, висувається вимога щодо підтвердження його статусу, тобто особа має бути спеціалістом, професіоналом, людиною, що володіє спеціальними знаннями і навичками в галузі з питань управління персоналом;

2) до представника від закладів вищої освіти висуваються вимоги щодо статусу закладу освіти (наявність ліцензії, що підтверджує здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістра, доктора філософії або доктора наук за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування» не менш як за 2 роки до оголошення про відбір кандидатів) та щодо самого кандидата (наявність громадянства України, наявність вищої освіти за освітнім ступенем магістра, наявність загального стажу роботи не менше ніж сім років, відсутність членства в політичних партіях, досвід діяльності чи фахові знання у сфері державної служби або у сфері управління людськими ресурсами, проходження тестування на обіймання посад державної служби категорії «А») [8];

3) до представника від громадських об'єднань висуваються вимоги щодо діяльності громадського об'єднання (має діяти відповідно до Закону «Про громадські об'єднання» та протягом не менше ніж 5 років до оголошення про відбір кандидатів провадити діяльність у сфері розвитку державної служби або у сфері управління людськими ресурсами) та щодо самого кандидата (наявність громадянства України, наявність вищої освіти за освітнім ступенем магістра, наявність загального стажу роботи не менше ніж сім років, відсутність членства в політичних партіях, досвід діяльності чи фахові знання у сфері державної служби або у сфері управління людськими ресурсами, проходження тестування на обіймання посад державної служби категорії «А») [8].

Для участі у відборі громадські об'єднання, заклади вищої освіти, кандидати яких відповідають установленим вимогам, надсилають на адресу електронної пошти такі документи у форматі PDF: клопотання громадського об'єднання, закладу вищої освіти щодо допуску/участі їх кандидата до відбору; рішення керівного органу (для громадського об'єднання), рішення вченої ради (для закладу вищої освіти) про висування кандидата для участі у відборі; копію статуту чи іншого установчого документа громадського об'єднання; копію ліцензії на провадження освітньої діяльності за освітнім ступенем магістра, доктора філософії або доктора наук за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування» (для закладу вищої освіти); резюме за формою згідно з додатком; заяву кандидата про участь у відборі із зазначенням основних мотивів щодо включення до складу Комісії; декларацію особи, вповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує року, в якому оприлюднено оголошення про відбір кандидатів до складу Комісії (для кандидатур, поданих громадськими об'єднаннями); копію документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України; документи та інші матеріали, що підтверджують досвід діяльності у сфері державної служби або у сфері управління людськими ресурсами протягом не менше ніж п'ять років (для кандидатур, поданих громадськими об'єднаннями).

Термін повноважень членів Комісії з питань вищого корпусу державної служби становить чотири роки, окрім осіб, термін повноважень яких визначається строком повноважень суб'єкта, представником якого є особа (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України). Крім того, Голова Національного агентства України з питань державної служби або його заступник перебувають у складі Комісії з питань вищого корпусу державної служби відповідно до строку перебування на посаді [2].

Щодо порядку ухвалення рішень, то вони ухвалюються колегіально на засіданні Комісії з питань вищого корпусу державної служби. Засідання Комісії вважається повноважним, якщо в ньому бере участь не менше ніж половина членів Комісії (в окремих випадках, за письмовою вимогою чотирьох членів Комісії – за участі третини членів Комісії). Рішення Комісії питань вищого корпусу державної служби ухвалюються відкритим голосуванням членів Комісії шляхом піднесення рук без можливості передання голосу іншому членові Комісії. За рішенням Комісії з питань вищого корпусу державної служби на її засіданні можуть бути присутніми представники державних органів, наукових установ, навчальних закладів, засобів масової інформації, громадських об'єднань та міжнародних організацій [10].

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, доходимо висновку, що Комісія з питань вищого корпусу державної служби є суб'єктом управління державною службою, до компетенції якої належать визначення, забезпечення й реалізація правових та організаційних засад діяльності державної служби. Визначено, що правовий статус Комісії з питань вищого корпусу державної служби є категорією, яка відображає сукупність конкретно визначених нормативно-правовими актами суб'єктивних прав та обов'язків. Специфіка правового статусу Комісії з питань вищого корпусу державної служби полягає в його структурі. Важливість, широке коло державно-службових правовідносин та розвиток елементів механізму їх правового забезпечення зумовлюють потребу здійснення подальших досліджень у цьому напрямі.

Список використаних джерел:

1. Балух Д.В. До визначення особливостей управління державною службою. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2008. № 4. С. 123–127.
2. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 10.11.2020 р.).
3. Сорокин В.Д. Административно-процессуальное право. Москва, 1972. 228 с.
4. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. 254к/96-ВР / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 02.12.2020 р.).
5. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № № 2747-IV / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 02.12.2020 р.).
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 20.11.2020 р.).
7. Про затвердження Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 243 / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/243-2016-п#n9> (дата звернення: 20.11.2020 р.).
8. Про затвердження Порядку відбору представників громадських об'єднань та закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері публічного управління та адміністрування, до складу Комісії з питань вищого корпусу державної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2019 р. № 906 / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/906-2019-п#n11> (дата звернення: 20.11.2020 р.).

9. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246 / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-p> (дата звернення: 20.11.2020 р.).

10. Регламент роботи Комісії з питань вищого корпусу державної служби: Рішення Комісії з питань вищого корпусу державної служби 28 липня 2016 р. URL: <https://nads.gov.ua/vishchij-korpus-derzhavnoyi-sluzhbi/komisiya-z-pitan-vishchogo-korpusu-derzhavnoyi-sluzhbi/reglament-roboti> (дата звернення: 20.11.2020 р.).

11. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. Київ : Ваіте, 2014. 376 с.